

**DANSKE
GYMNASIER**

Anbefalinger til en gymnasiereform

Danske Gymnasiers ønsker til en gymnasiereform

De seneste år har været præget af en heftig uddannelsespolitisk debat om elevstrømme i ungdomsuddannelserne og om, hvad eleverne skal kunne.

Det almene gymnasiums markante succes har skabt et politisk fokus på tilgangen til andre uddannelser. Det

almene gymnasium har været under anklage for at skævvride elevstrømmene i uddannelsessystemet. De unge er under anklage for kun at vælge gymnasiet, fordi det udsætter valgene af erhverv og profession, og derved skaber omveje og spildtid. Det faglige niveau hævdes at være faldende som følge af en større elevgruppe. Dertil kommer en kritik af en fagrække og et

dannelsesbegreb, der beskyldes for at hænge fast i den historiske kontekst.

Danske Gymnasier anerkender ikke præmissen, at det almene gymnasium er problemet, og har gennem de seneste år gang på gang påvist uddannelsessuccessen.

Karakterkrav

Den politiske debat samler sig om mulige karakterkrav ved optagelse. Danske Gymnasier mener, at den nuværende uddannelsesparathedsvurdering, som grundlag for optagelse, fungerer tilfredsstillende. Foreningen anerkender samtidig, at karakterkrav kan være et tydeligt signal til unge i folkeskolen om øget fokus på læring og faglighed som

forudsætning for at komme videre i ungdomsuddannelserne. Danske Gymnasier er derfor åbne overfor at indgå i drøftelser af karakterkrav som forudsætning for optagelse under forudsætning af, at karakterkravet udgør et gennemsnit af alle folkeskolens fag, og at der etableres mulighed for dispensation. Et karakterkrav på hf skal desuden tage hensyn til den særlige elevgruppe.

Faglig justering

Danske Gymnasier anerkender naturligvis, at der også i det almene gymnasium er behov for løbende at have fokus på at udvikle den høje faglighed og ikke mindst den høje studieforberedende faglighed. Det nuværende gymnasium er bygget op om en faglighed, der har fokus på fagenes fælles ansvar for at nå de faglige mål. Det enkelte fag kan ikke agere uden sammenhæng med de øvrige fag og uden sammenhæng med den dannelse, som er formålet med uddannelsen. Denne faglige tilgang ønsker Danske Gymnasier fastholdt.

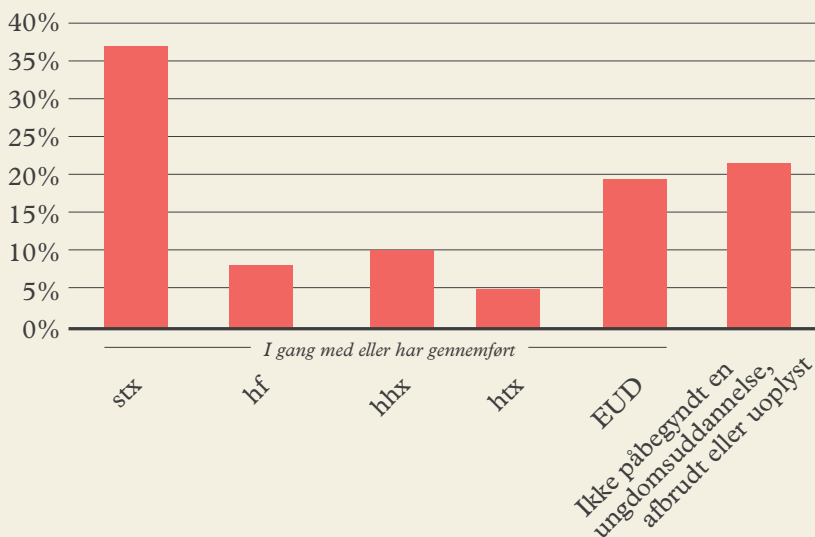
Lige såvel som det almene gymnasium skal levere studenter, der er parate til en voksende digital og global verden, skal det levere studenter, der kan samtænke teori og praksis på en innovativ måde og kunne kombinere den faglige viden med evner til at skifte perspektiv og iagttage nye sammenhænge.

Vi ønsker samtidig den anvendelsesorienterede profil styrket både i forhold til samfundsliv og i forhold til videregående uddannelse generelt. Vi har brug for at nytænke samspillet mellem erhvervskompetencer og almene kompetencer.

Danske Gymnasier anerkender ikke præmissen, at det almene gymnasium er problemet og har gennem de seneste år gang på gang påvist uddannelsessuccessen

Øget tilgang til det almene gymnasium

Over de seneste ti år er tilgangen til det almene gymnasium øget. I dag har ca. 36 pct. af de 20-årige gennemført eller er i gang med en stx-uddannelse.

Figur 1:

Uddannelsesstatus for de 20-årige i 2014

Andelen af en ungdomsårgang, der påbegynder en EUD er reelt langt højere, fordi denne tages i helt op til 15 år efter afsluttet grundskole.

Kilde: Danmarks Statistik (STATUS10)

Fortsat stærkt elevgrundlag på stx

Den øgede tilgang til det almene gymnasium betyder ikke, at kvaliteten er faldet eller at en større andel af de unge der vælger stx, har en svag faglig baggrund eller mangler motivation for videreuddannelse.

På stx er andelen af elever med de laveste karakterer fra grundskolen faldet en smule siden 2008. Den største stigning i elevtilgangen består af elever fra de to øverste kvartiler af grundskolekarakterer. Karaktergennemsnittet som stx-eleverne har med sig fra grundskolen, er sågar steget med et halvt karakterpoint over de seneste 10 år.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stx	7,5	7,5	7,4	7,4	7,7	7,8	7,8	7,8	7,9	7,9	8,0
Hf	6,0	5,9	5,8	5,7	5,5	5,5	5,4	5,3	5,3	5,3	5,2

Figur 2:

Karaktergennemsnit fra grundskolen ved tilgang

Kilde: Databanken (EAK)

Indhold

Danske Gymnasiers ønsker til en gymnasiereform	2
Anbefalinger til en gymnasiereform	5
Høj faglighed og fordybelse	10
Målrettet matematik	14
Hf – en uddannelse der løfter de unge fra restgruppe til studerende	17
Kvalitetsudvikling er et lokalt ledelsesansvar	21

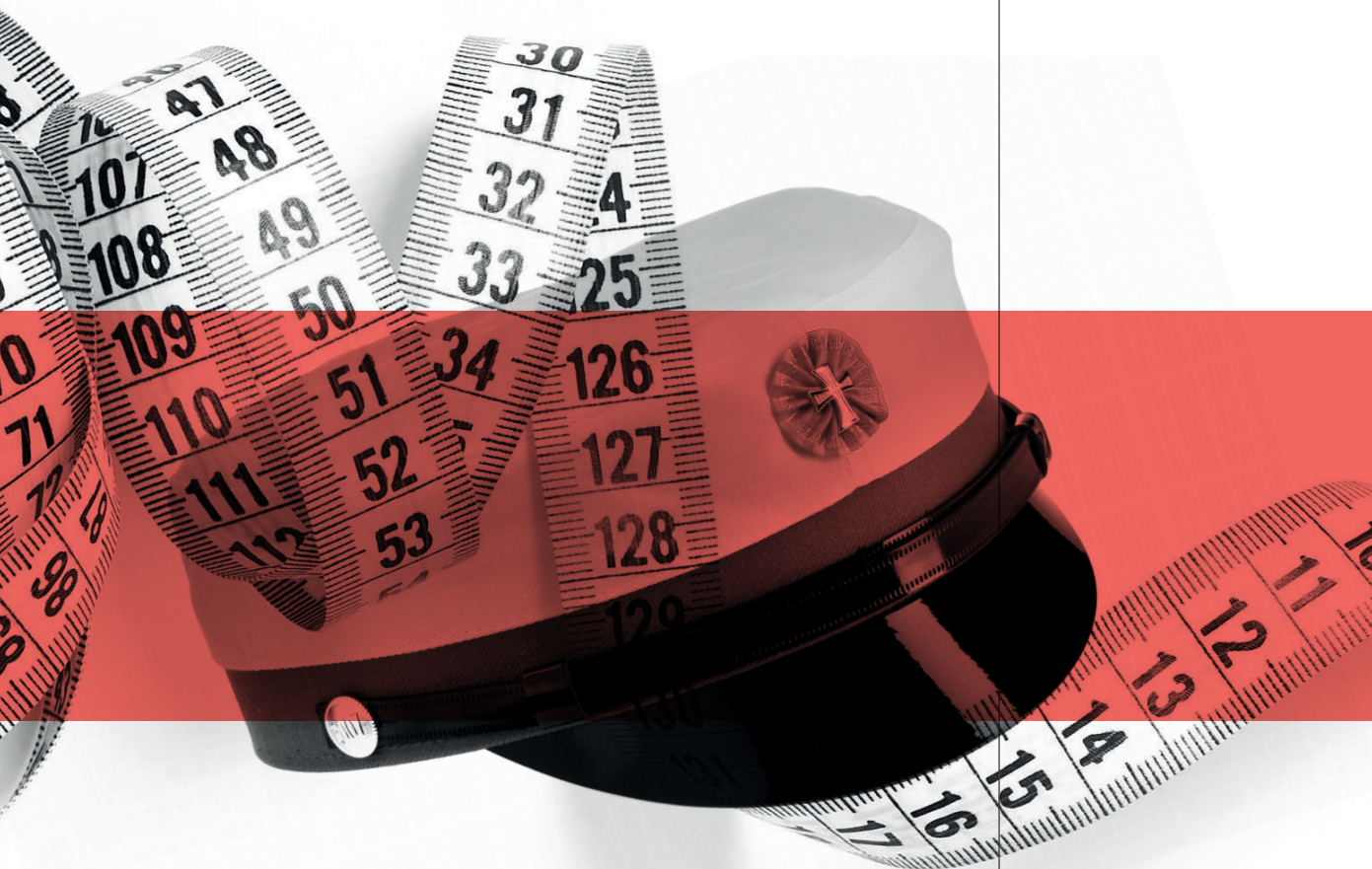

Anbefalinger til en gymnasiereform

Danske Gymnasier har formuleret en række ønsker og anbefalinger til en kommende justering af gymnasiet under følgende fire overskrifter:

1. Høj faglighed og fordybelse
2. Målrettet matematik
3. Hf – en uddannelse der løfter de unge fra restgruppe til studerende
4. Kvalitetsudvikling er et lokalt ledelsesansvar

På de følgende sider fremgår anbefalingerne – først i punktform under de fire overskrifter dernæst i mere udbygget form.

1

Høj faglighed og fordybelse

- Studieretningsgymnasiet og det tværfaglige cementeres som kernen i den danske gymnasieskole.
- Studieretningsudbuddet forenkles og målrettes de videregående uddannelser. Eksempelvis gennem duale studieretninger.
- De tværfaglige forpligtelser i de obligatoriske fag styrkes.
- Studieretningstoningen tydeliggøres i grundforløbet.
- Der indføres mundtlig prøve i studieretningsprojektet.
- Almen studieforberedelse fastholder sit nuværende indhold og omfang, men eksamen justeres.

Målrettet matematik

2

- Matematik skal tones efter studieretningsfagene. En sådan toning skal afspejle sig i eksamen. En samlet matematikvurdering skal basere sig på delprøver, som tester i forskellige matematiske kompetencer og varierer alt efter studieretning.
- Der skal differentieres i identitet og formål på matematik på A-, B- og C-niveau. Særligt gælder det at få nytænkt identitet, formål og eksamen på matematik B.
- De matematiske kompetencer skal have et løft på tværs af det almene gymnasium – ikke kun i faget matematik. Matematiske kompetencer skal opprioriteres i øvrige fags læreplaner.
- Vi har brug for at fremtidssikre matematikken, så fremtidens arbejdskraft får de nødvendige matematiske kompetencer. Derfor skal der iværksættes en national dialog om matematik.

3

Hf – en uddannelse der løfter de unge fra restgruppe til studerende

- Fasthold et hf med stabile rammer og relationer.
- Hf skal opbygges af spor, som er målrettet områder inden for de korte og mellemlange videregående uddannelser.
- Hf skal være adgangsgivende til alle videregående uddannelser, eventuelt med indførelse af en hf+ model – en hf-eksamen med særlige krav til ekstra fag eller særlige fagkombinationer, som leder direkte mod lange videregående uddannelser.
- Fremtidsperspektivet og praksisorienteringen styrkes, f.eks. gennem forpligtelse til samarbejde med videregående uddannelser, karrierevejledning og samarbejde med virksomheder.
- Adgangskravet til hf skal fortsat være baseret på en uddannelsesparathedsvurdering

Kvalitetsudvikling er et lokalt ledelsesansvar

4

- Bindinger i stx- og tilskudsbekendtgørelser fjernes. Det er den enkelte leders ansvar, at arbejdet organiseres med bedst muligt kvalitetsoutput.
- Arbejdet med kvalitet skal tage afsæt i lokale prioriteringer og behov. Det er en naturlig del af gymnasieledelsernes opgave at forankre kvalitetsudvikling og kvalitetsarbejde på den enkelte skole.
- Det skal være den enkelte skoles ansvar at prioritere og dokumentere arbejdet med kvalitet. Dette gøres med udgangspunkt i overordnede og ministerielt definerede kvalitetskriterier.
- Den enkelte skoles kvalitetsarbejde skal tage udgangspunkt i gymnasiets kerneopgave - dvs. den enkelte elevs udvikling og dennes generelle studiekompetence.

1

Høj faglighed og fordybelse

Tværfaglighed og fordybelse skal også fremover sikre høj faglighed i gymnasiet

Eleverne skal gennem deres gymnasietid klædes bedst muligt på til at læse videre - og på sigt til at træde ud på arbejdsmarkedet som kompetente og robuste medarbejdere. Med en justering

af gymnasiet er det centrale spørgsmål derfor: Kan studenterne det, de skal kunne? Er de så dygtige som muligt, og har de den rigtige faglighed?

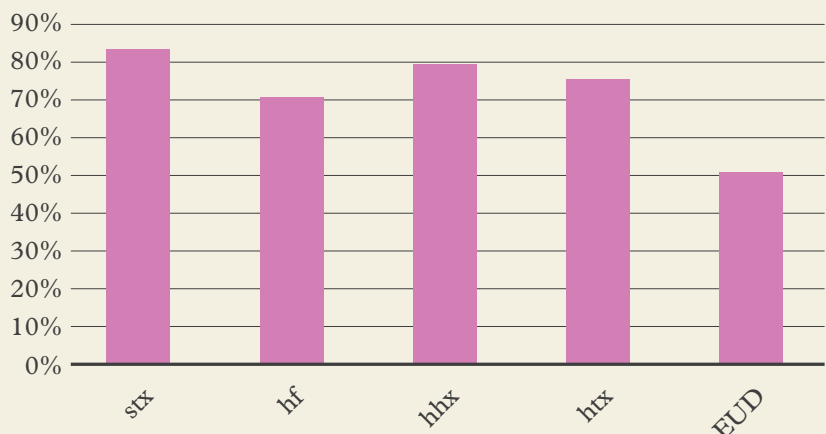
Danske Gymnasier ser oprettelsen af studieretningsgymnasiet i 2005 som helt afgørende for at skabe en tidssvarende gymnasial uddannelse, der giver studenterne en høj faglighed og de bedste forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse.

Tværfaglighed og faglig fordybelse er i dag en grundlæggende ballast for at læse videre, uanset om det er på korte, mellemlange eller lange videregående uddannelser. Det anbefales derfor, at den kommende justering entydigt cementerer studieretningsgymnasiet og dets tværfaglige fokus. Tværfaglighed og fordybelse skal også fremover sikre høj faglighed i gymnasiet. Samtidig skal en justering af gymnasiet fremtidssikre fagligheden. Et vigtigt skridt i den retning er at styrke den anvendelsesorienterede profil og at nytænke eksamensformerne, så de afspejler kompetencekravene på de videregående uddannelser.

For eleverne har studieretningerne været med til at skabe en varieret og motiverende skolehverdag. Det er stærkt

Høj gennemførelse og høje karakterer på stx

Gennemførelsesprocent og karaktergennemsnit på stx ligger på et stabilt højt niveau. Gennemførelsesprocenten er den højeste blandt ungdomsuddannelserne; højere end på hhx og markant højere end på de erhvervsfaglige uddannelser.

Figur 3:

Fuldførelsesprocent ved de gymnasiale uddannelser i 2014

Kilde: Databanken (EAK)

motiverende for eleverne, at de i gymnasiet får mulighed for at dygtiggøre sig inden for de områder, der matcher deres kompetencer og fremtidsperspektiver. Ligeledes har studieretningsgymnasiet åbnet for en langt mere varieret planlægning af både skoledagen, tværfagligt samarbejde og skoleåret – til gavn for både elevernes læring og deres uddannelsesmotivation. Det er derfor vigtigt, at de fleksible rammer for planlægningen af tværfagligt arbejde samt for at udbyde uddannelser, der matcher elevernes kompetencer og fremtidsperspektiver understøttes af den kommende justering.

Duale studieretninger

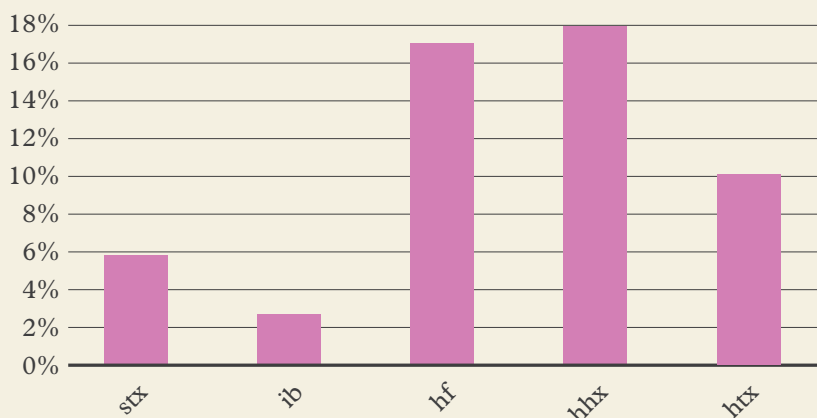
Trods den generelle succes har studieretningsgymnasiet nogle knaster, som

en kommende justering skal fjerne. Først og fremmest har for mange studenter brug for at supplere deres eksamen på GSK. Justeringen af gymnasiet skal derfor sikre et studieretningsudbud, der på én gang sætter den faglige fordybelse og tværfagligheden i centrum, og som samtidig ikke efterlader studenterne med behov for at supplere deres studentereksamen.

Danske Gymnasier er ikke afvisende over for en nytænkning af studieretningerne som duale studieretninger med kombinationerne A-A og A-B. For at forhindre fagkombinationer uden fremtidsperspektiv kan det overvejes, at visse A-B studieretninger suppleres med bindinger på fag, der kan løftes. Herved vil fagkombinationer uden fremtids-

Få dobbeltuddanner sig efter stx

Stx-eleverne har den laveste grad af dobbeltuddannelse. Under seks pct. af stx-eleverne påbegynder en erhvervsuddannelse inden for to år efter studentereksamen, mens det samme gælder for hele 18 pct. af hhx-eleverne.

Figur 4:

Studenter der 27 måneder efter endt gymnasial uddannelse påbegynder en EUD (2012)

Kilde: Databanken (EAK)

*Studieretningen
skal tones allerede
i grundforløbet*

perspektiv forhindres. Duale studieretninger vil samtidig gøre det lettere for eleverne at træffe et godt valg med klare fremtidsperspektiver og dermed sikre at, de unge får en studentereksamen med et klart match til de videregående uddannelser.

Fasthold tværfagligheden

Det er vigtigt, at en eventuel indførelse af duale studieretninger ikke udhuler tværfagligheden og fordybelsen i studieretningsgymnasiet. Som supplement til en eventuel indførelse af duale studieretninger anbefales derfor, at de obligatoriske fag forpligtes til at indgå i det studieretningsorienterede tværfaglige samarbejde. I afsnittet 'Målrettet matematik' indgår anbefalinger til, hvordan en sådan øget toning kan udformes i matematikfaget.

Danske Gymnasier anbefaler samtidig, at gymnasierne kan binde fag til studieretningerne. Det vil styrke det tværfaglige samarbejde og hermed fordybelsen. I forbindelse hermed er det vigtigt – ikke mindst for udkantsgymnasier – at skolerne ikke tvinges til at oprette for mange små – og dermed dyre – valghold. Selv med disse bindinger kan elevens frie valg af mindst et fag sikres. Et sådant valg er væsentligt at tilgodese, da en del elever bliver klogere på egne kompetencer og interesser gennem deres gymnasietid.

Fokus og bredde

Studieretningsprojektet er først og fremmest en succes. Eleverne får erfaring med at skrive en selvstændig og akademisk orienteret opgave, og gymnasiet har med studieretningsprojektet sat en ny standard for fordybelse og høj faglighed. Det er derfor afgørende, at omfang og dybde i studieretningsprojektet fastholdes. For at sikre, at der ikke foregår snyd i studieretningsprojektet – og samtidig øge elevernes læring af opgaven – anbefales det, at der knyttes en mundtlig prøve til studieretningsprojektet. En sådan prøve kan eventuelt være en del af udtrækket.

Fra flere sider er det blevet foreslået, at en mundtlig prøve i studieretningsprojektet kan erstatte eksamen i almen studieforberedelse (AT). Danske Gymnasier anbefaler ikke denne model. Almen studieforberedelse har ikke haft en let fødsel, og de første år efter 2005-reformen oplevede vi et AT, der havde svært ved at finde sin retning og hvor videnskabsteori kom til at spille en uhensigtsmæssig stor rolle. Hen ad vejen er faget dog blevet mere og mere velfungerende. Derfor er vurderingen fortsat, at almen studieforberedelse tilfører gymnasiet et helt centralt tværfagligt perspektiv, som udgør et væsentligt element i at klæde eleverne bedst muligt på til de videregående uddannelser. Således anbefales det, at almen studieforberedelse bevares med samme vægt, som det

har på nuværende tidspunkt og med en selvstændig eksamen. Dog anbefaler Danske Gymnasier, at eksamen gennemgår et eftersyn og stiller sig ligeledes åbne over for, at faget fremover indgår i udtrækket samt at der tilføjes årskaracter i faget.

Grundforløbet skal øge uddannelsesmotivation

En væsentlig motivationsfaktor for gymnasieeleverne er, at de i gymnasiet får lov til at fordybe sig i de fagområder, som de interesserer sig for og som

matcher deres kompetencer. Studieretningen skal tones allerede i grundforløbet. Danske Gymnasier har desuden tiltro til, at folkeskolereformen vil føre til, at flere træffer et godt og kvalificeret valg af ungdomsuddannelse, herunder at flere fremover vil fortsætte direkte på en erhvervsskole. Således advares der mod at skabe et grundforløb, der så at sige trækker valgprocessen ud og derved risikerer at mindske uddannelsesmotivationen for de elever, hvis kompetencer og interesser matcher det almene gymnasium.

DANSKE GYMNASIER ANBEFALER

- Studieretningsgymnasiet og det tværfaglige cementeres som kernen i den danske gymnasieskole.
- Studieretningsudbuddet forenkles og målrettes de videregående uddannelser. Eksempelvis gennem duale studieretninger.
- De tværfaglige forpligtelser i de obligatoriske fag styrkes.
- Studieretningstoningen tydeliggøres i grundforløbet.
- Der indføres mundtlig prøve i studieretningsprojektet.
- Almen studieforberedelse fastholder sit nuværende indhold og omfang, men eksamen justeres.

2

Målrettet matematik

Vi ved, at elevernes matematiske kompetencer opbygges, når matematikken bringes i anvendelse

Fremtidens arbejdsmarked har brug for medarbejdere med solide matematiske kompetencer. Det almene gymnasium spiller en central rolle i at sikre et godt match mellem arbejdsmarkedets

behov og de unges matematiske kompetencer.

Imidlertid ser vi i dag en række markante problemer knyttet til matematik: For mange studenter består ikke den skriftlige eksamen i matematik B.

For mange elever har allerede i folkeskolen mistet motivationen for

matematik og troen på, at faget kan bringe dem andet end nederlag. Samtidig står vi med et fag, som kalder på modernisering. Eksamensformen i særligt matematik B udgør et bånd for elevernes læring og giver gymnasierne vanskelige betingelser for at nå i mål med deres opgave: At give studenterne de matematiske kompetencer som skal til for at få en god naturvidenskabelig og samfundsfaglig videregående uddannelse, hvad enten det er som fysiklærer i folkeskolen, ingeniør eller finansøkonom.

Kvalitetsløft af matematik

Det er Danske Gymnasiers vurdering, at vi ikke løser udfordringerne med matematik ved at tvinge flere til at have matematik. I stedet skal indsatsen fokuseres på at give matematikfaget et kvalitetsløft. Et sådant kvalitetsløft kræver en modernisering af matematikfaget og af

det tværfaglige samspil samt forståelsen af almindelse og studieforberedelse.

Det er helt afgørende for Danske Gymnasier, at vi ikke får et matematikfag, hvor niveauet sænkes. At nytænke og målrette faget vil tværtimod lede til en højnelse af niveauet.

Matematikfaget skal tones af studieretningen

Vi ved, at elevernes matematiske kompetencer opbygges, når matematikken bringes i anvendelse. Derfor anbefaler Danske Gymnasier, at der med den kommende gymnasierreform sikres en tydeligere kobling af matematikfaget til studieretningerne. I de samfundsfaglige studieretninger kan emnerne i matematik eksempelvis hentes fra økonomien, mens matematikken i studieretninger med fysik knyttes til bevægelseslære og forsøgsarbejde. Elevernes faglige niveau vil blive styrket. Deres motivation vil også øges, når man kobler matematikken til områder, som flugter med elevernes interesser, og som er en del af deres fortsatte uddannelsesforløb efter studentereksamen. Danske Gymnasier anbefaler derfor, at kernestof såvel som eksamen bliver tilpasset studieretningsområderne.

Matematik er almindelse

Ved gymnasierreformen i 2005 blev det en gang for alle slået fast, at hele gymnasiets fagrække skal være med til at sikre elevernes skriftlige kompetencer. Gymnasierne har siden 2005 arbejdet

målrettet med at integrere den skriftlige formidling i hele fagrækken. Nu er tiden kommet til at give de matematiske og logiske kompetencer et tilsvarende løft. Elevernes matematiske kompetencer skal ikke kun dyrkes i matematikundervisningen. De skal også trænes i eksempelvis samfundsfag, kemi og idræt. Med andre ord: Matematik skal endegyldigt defineres som en del af almindannelsen. Matematik skal løftes ud af rollen som isoleret redskabsfag. I stedet skal matematisk forståelse indgå som et kompetenceområde, der dels opdyrkes i selve matematikfaget, dels bliver understøttet af matematisk træning og tænkning i de øvrige fag. Danske Gymnasier anbefaler, at matematiske kompetencer bliver inddraget i en bred vifte af fag og disses læreplaner, som det allerede nu er tilfældet med de skriftlige kompetencer.

Øget læring kræver en ny eksamen

I sommeren 2015 pegede en større matematikudredning, bestilt af Undervisningsministeriet, på, at eksamensformen i matematik udgør en barriere for elevernes læring. Danske Gymnasier anbefaler i overensstemmelse hermed en revision af eksamensformen i matematik. For at muliggøre studieretningstoningen anbefaler Danske Gymnasier, at den samlede matematikvurdering bliver baseret på delprøver, der tester i forskellige aspekter af de matematiske kompetencer og som varierer i forhold til de forskellige studieretningsområder. Eksempelvis ved

at differentiere i en eller flere delprøver ved den skriftlige eksamen.

Alle studenter skal ikke kunne samme matematik

Danske Gymnasier anbefaler, at matematikfagets identitet og formål justeres, sådan at der indføres en større forskel på de tre niveauer. Årsagen er simpel: En kommende ingeniør, sygeplejerske eller finansøkonom skal ikke bruge den samme type matematik.

Hvor A-niveauet har den klassiske abstrakte matematik som mål, bør B- og C-niveauet målrettes hhv. matematik i praksis og matematik som medborgerfag. Af samme grund mener Danske Gymnasier ikke, at løsningen på matematikudfordringen er at tvinge flere elever til at have matematik A. Omvendt er Danske Gymnasier åbne over for, at et opdateret matematik

B gøres obligatorisk med undtagelser i særlige tilfælde (f.eks. sproglige studieretninger).

National dialog om matematik

Danske Gymnasier vil arbejde målrettet for at løse udfordringerne med matematik i gymnasiet. Samtidig må vi understrege, at dette hverken er en let

Danske Gymnasier anbefaler, at matematiske kompetencer bliver inddraget i en bred vifte af fag og disses læreplaner, som det allerede nu er tilfældet med de skriftlige kompetencer

opgave eller en opgave, som vi kan løse alene. Udfordringerne med matematik kan ikke isoleres til gymnasiet, men må ses som en tværgående udfordring fra folkeskolen til de videregående uddannelser. Vi anbefaler derfor, at der iværksettes en national dialog om matematik, der har som målsætning at definere læringsmål og sammenhængende progression i matematikfaget fra folkeskole til universitet såvel som fra folkeskole til faglært. Vi har brug for i fællesskab at fremtidssikre matematikken, så fremtidens arbejdskraft får de nødvendige – og ikke mindst rigtige - matematiske kompetencer.

DANSKE GYMNASIER ANBEFALER

- Matematik skal tones efter studieretningsfagene. En sådan toning skal afspejle sig i eksamen. En samlet matematikvurdering skal basere sig på delprøver, som tester i forskellige matematiske kompetencer og varierer alt efter studieretning.
- Der skal differentieres i identitet og formål på matematik på A-, B- og C-niveau. Særligt gælder det at få nytænkt identitet, formål og eksamen på matematik B.
- De matematiske kompetencer skal have et løft på tværs af det almene gymnasium – ikke kun i faget matematik. Matematiske kompetencer skal opprioriteres i øvrige fags læreplaner.
- Vi har brug for at fremtidssikre matematikken, så fremtidens arbejdskraft får de nødvendige matematiske kompetencer. Derfor skal der iværksettes en national dialog om matematik.

Hf – en uddannelse der løfter de unge fra restgruppe til studerende

3

Hf-uddannelsens styrke er dens brede elevsammensætning. Her går ressourcestærke og målrettede unge sammen med unge, som er frafaldne fra andre uddannelser, omgængere eller tvivlere. Hf formår i eminent grad at opfange unge fra miljøer, hvor uddannelse ikke er almindeligt, og hf er den uddannelse, der rummer den suverænt største andel af mønsterbrydere blandt de gymnasiale ungdomsuddannelser. Men hf formår også at fastholde unge, hvor sociale, personlige eller familiemæssige problemer presser dem ud, hvor det er svært at følge med i en uddannelse.

På trods af at en stor andel af elevgruppen er i farezonen for at blive en permanent del af restgruppen, formår hf at give dem ballasten og motivationen til at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse. Hf'erne klarer sig – set i forhold til deres baggrund – bedre end på andre ungdomsuddannelser – både erhvervsfaglige og øvrige gymnasiale uddannelser. Hf er en god investering ikke blot for den enkelte, der løftes fra restgruppen til studerende på en videregående uddannelse, men også for samfundet.

Imidlertid må det erkendes, at hf har udfordringer, som kalder på løsninger. Frafaldet er for højt, og der er stadig for mange elever, der ikke fortsætter i videregående uddannelse efter, de har taget en hf-eksamen. Der er behov for at finde måder, hvor vi på den ene side bevarer hf som et uddannelsesstilbud, der løfter unge ud af restgruppen, og på den anden

side skaber et nyt hf, der gør eleverne dygtigere og får flere af dem direkte ind på en videregående uddannelse.

Høj faglighed og målrettet fremtidsperspektiv

Hf er først og fremmest defineret ved at være en studieforberegende uddannelse. Uddannelsens primære funktion er at klæde eleverne bedst muligt på til at tage en videregående uddannelse – både personligt og fagligt. Langt de fleste hf'ere skal videre på kortere og mellemlange videregående uddannelser. Det er derfor naturligt, at fagligheden på hf målrettes disse i højere grad. At hf-uddannelsens faglighed rettes mod de korte og mellemlange videregående uddannelser betyder imidlertid ikke, at det faglige niveau skal sænkes. Vi skal også i fremtiden have dygtige folkeskolelærere, sygeplejersker og politibetjente. Den kommende justering af hf må derfor fastholde en national standard for det faglige niveau, og de kommende hf'ere skal fortsat have udvalgte fag på de højeste niveauer. Det gælder eksempelvis dansk på A-niveau. Men vi skal i højere grad have fokus på, at anvendelsesorientering spiller en central rolle på hf – ligesom den gør det på de korte og mellemlange videregående uddannelser, som vi først og fremmest uddanner hf'erne til.

Hf er en god investering ikke blot for den enkelte, der løftes fra restgruppen til studerende på en videregående uddannelse, men også for samfundet

Justeringen af hf skal sikre, at flere hf'ere fortsætter direkte på en videregående uddannelse

Målrettede spor

Målrettede spor på hf, som leder frem mod områder inden for erhvervsakademiuuddannelserne og professionsuddannelserne vil kunne sikre, at fagligheden styrkes samtidig med, at det vil blive lettere for hf'erne at træffe gode fagvalg,

som letter overgangen til de videregående uddannelser. Sporene bør have en vis bredde og kun i særlige tilfælde ende ud i direkte professionsspor for at undgå at skabe et uhensigtsmæssigt behov for supplerende efterfølgende. Unge har ikke nok indsigt i hverken sig

selv eller arbejdsmarkedet til at træffe et specifikt valg af videregående uddannelse forud for deres ungdomsuddannelse.

Hf er også en ny chance for de dygtigste

Omvendt må vi ikke glemme, at en vigtig funktion ved hf-uddannelse er, at den er en 'second chance' for de bogligt dygtige unge og voksne, som af den ene eller anden grund – graviditet, forældrebaggrund, misbrug eller andet – har måtte tage et par omveje, inden de er klar til at tage en ungdomsuddannelse. Nogle af disse – selvom det ikke er mange – skal videre på en lang videregående uddannelse. En justering af hf må derfor ikke transformere uddannelsen til en blindgyde for de dygtigste hf-elever, der skal videre på en universitetsuddannelse. En mulig løsning på den udfordring

kan være at åbne muligheden for, at de dygtigste hf'ere tager en hf+, altså en hf-eksamen med særlige krav til ekstra fag eller at muliggøre særlige fagkombinationer, som leder direkte mod lange videregående uddannelser.

Tydeligere fremtidsperspektiv og fokus på mulighederne

Justeringen af hf skal sikre, at flere hf'ere fortsætter direkte på en videregående uddannelse. Derfor er det også nødvendigt at styrke fremtidsperspektivet på hf. Det bør fremover være en del af hf-uddannelsen, at eleverne bliver klædt bedre på til at træffe et godt uddannelsesvalg efter den afsluttede hf – og ikke mindst, at de er motiverede for at fortsætte i uddannelse. Karrierevejledning, brobygning med videregående uddannelser samt arbejdsmarkedskendskab bør indgå i et kommende hf for herigennem at forbedre såvel frafaldsprocent som overgangsfrekvens.

Motivation og evaluering

Succes på hf afhænger i høj grad af, at der bliver skabt læringsmiljøer, som ikke blot motiverer de unge, men også giver dem den nødvendige struktur og stabilitet til at gennemføre en uddannelse. To parametre er her vigtige at medtænke i den kommende justering: Hf-eleverne skal fra starten opleve en uddannelse, der er tonet efter deres interesser. Gennem et match mellem fag og elevernes interesser og kompetencer øges muligheden for fastholdelse betragteligt.

Hf optager elever med udfordringer

Siden 2008 er andelen af elever med laveste grundskolekarakterer steget betydeligt, og karaktergennemsnittet fra grundskolen er faldet med 0,3. Hf formår altså at opsamle de unge, der har det svært i uddannelsessystemet. Over tid er gennemsnitsalderen steget og flere optages efter afbrudte uddannelsesforløb.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hf	18,8	18,8	18,8	18,8	18,7	18,9	19,1	19,3	19,4	19,4	19,5

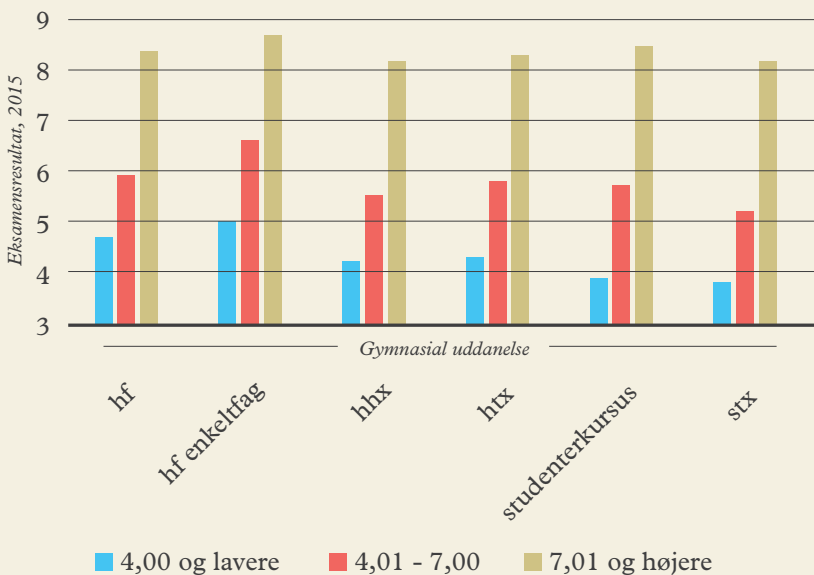
Tabel 5:

Gennemsnitsalder ved tilgang

Kilde: Databanken (EAK)

Hf løfter de udfordrede elevers karakterer mest

Eleverne på hf får bedre eksamensresultater end studenter fra de øvrige gymnasiale uddannelser, når deres faglige forudsætninger (i form af grundskole-karakterer) tages i betragtning. Tendensen er særligt udtalt for gruppen af elever med de laveste grundskole-karakterer.

Figur 6:

Hf-elever løftes mest

Kilde: Databanken

Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at operere med et grundforløb, der er domineret af obligatoriske fag. En justering skal desuden medtænke, at hf-elever ofte har brug for stabile rammer, gode læringsfællesskaber og nære lærerrelationer. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at sigte mod en mere modulopbygget hf-uddannelse, hvor både læringsfællesskaber og lærerrelationer udskiftes hyppigt. En stor del af elevgruppen på hf kommer fra udsatte hjem eller er selv i fare for at ende i restgruppen. For sådanne elevgrupper er stabile rammer og relationer af afgørende betydning.

Adgangskrav til hf

Danske Gymnasier anbefaler, at uddannelsesparathedsvurderingen fortsat danner grundlag for optagelse på hf. Ligeledes henstiller Danske Gymnasier til, af hf-uddannelsen og eux-uddannelsen fortsat har sammenlignelige optagelsesbetingelser, da disse to uddannelser kan sidestilles for så vidt angår det samlede studieforberedende niveau og omfang.

DANSKE GYMNASIER ANBEFALER

- Fasthold et hf med stabile rammer og relationer.
- Hf skal opbygges af spor, som er målrettet områder inden for de korte og mellemlange videregående uddannelser.
- Hf skal være adgangsgivende til alle videregående uddannelser, eventuelt med indførelse af en hf+ model - en hf-eksamen med særlige krav til ekstra fag eller særlige fagkombinationer, som leder direkte mod lange videregående uddannelser.
- Fremtidsperspektivet og praksisorienteringen styrkes, f.eks. gennem forpligtelse til samarbejde med videregående uddannelser, karrierevejledning og samarbejde med virksomheder.
- Adgangskravet til hf skal fortsat være baseret på en uddannelsesparathedsvurdering.

Kvalitetsudvikling er et lokalt ledelsesansvar

4

Et stærkt ledelsesrum er en naturlig følge af det institutionelle selveje. Selvejet og den lokale ledelses manøvrerum er afgørende for, at man kan sikre høj kvalitet på den enkelte uddannelse til gavn for den enkelte student, uanset regionale og lokale udfordringer. Selvejende institutioners kendetegn er ansvaret og friheden til at skabe institutioner, som bærer præg af lokal forankring og kultur.

Færre centrale bindinger

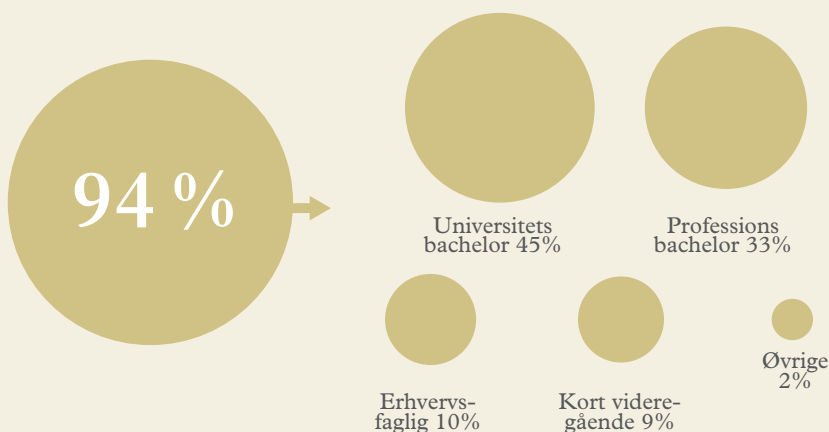
Det løft, selvejet har givet ungdomsuddannelserne, skal fortsat afspejles i et centralt og bredt kvalitetsbegreb, således at få nationale mål bliver suppleret af kvalitetsmål fastlagt af den enkelte skole og dennes bestyrelse. For at sikre fortsat

høj kvalitet på landets gymnasier er det afgørende, at de enkelte ledelsesrum bliver styrket og ikke indskrænkes ved øget ministeriel detailstyring.

Der er et generelt behov for, at gymnasierne får større frihed til at organisere arbejdet på den enkelte skole. Det er derfor nødvendigt at løsne nogle af de bindinger, som skolerne er pålagt i henhold til stx-bekendtgørelsen og tilskuds-bekendtgørelsen. Et stærkt ledelsesrum er også en frihed til at drive gymnasierne ud fra det enkelte gymnasiums forudsætninger – særligt i en tid, hvor besparelser ellers risikerer at få negativ indflydelse på den generelle uddannelseskvalitet. Derfor anbefaler Danske Gymnasier følgende justeringer.

Langt de fleste studenter læser videre

På trods af, at en stigende andel af de unge i dag vælger gymnasiet, er der langt færre, der ikke videreuddanner sig efterfølgende. Hele 94 pct. af studenterne fra det almene gymnasium opnår således senere hen en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det er en meget stærk indikator for, at motivationen ikke mangler, og at gymnasiet i høj grad løfter opgaven om at være studieforberedende.

Figur 7:

Studenternes videre uddannelse

94 pct. af studenterne fra de almene gymnasier gennemfører sidenhen en erhvervskompetencegivende uddannelse.

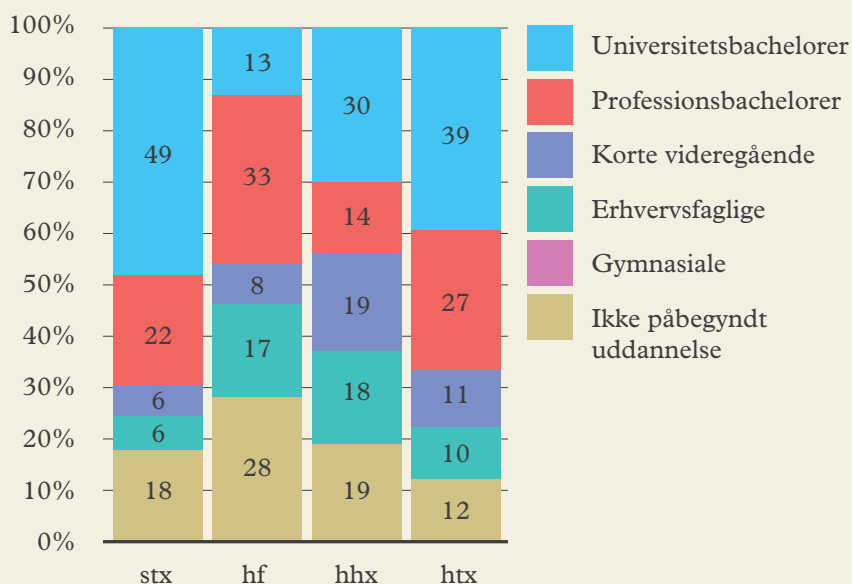
Kilde: DREAMs Uddannelsesfremskrivning 2014.

Figur 8:

Overgang til uddannelse 27 måneder efter endt gymnasial uddannelse i 2012

Figuren viser overgang 27 måneder efter endt uddannelse. På sigt gennemfører hele 94 pct. af studenterne fra de almene gymnasier en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik (AFGANG03)

Figur 8:

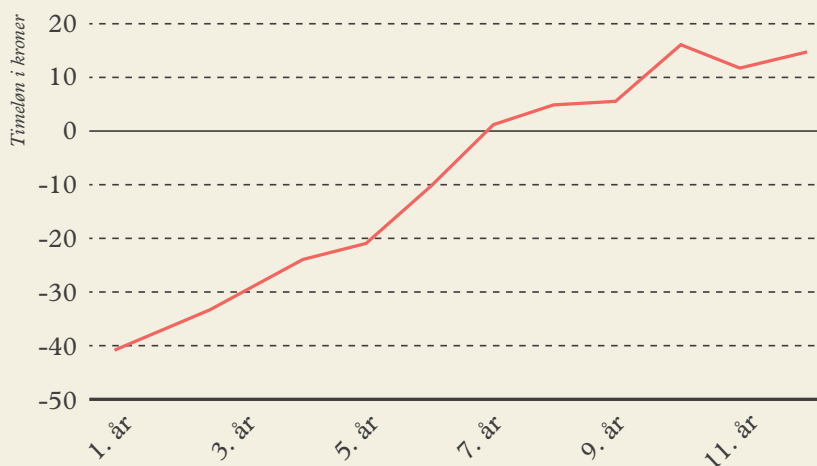
Afkastet af en gymnasial uddannelse i forhold til en erhvervsuddannelse

Efter ca. 7 år er timelønnen for en person med højest en gymnasial uddannelse højere end for en tilsvarende person med erhvervsuddannelse.

Kilde: De Økonomiske Råd, Dansk Økonomi Forår 2014.

Succes på arbejdsmarkedet

De studenter fra det almene gymnasie der efterfølgende gennemfører en erhvervsuddannelse, klarer sig bedre, end de der gennemfører en erhvervsuddannelse direkte målt på blandt andet løn og beskæftigelse.

Den mindre gruppe af hf-studenter, der ikke sidenhen gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse klarer sig på sigt bedre end både faglærte og stx-studenter målt på løn og erhvervsindkomst.

1. Ændring af 28-klasseloftet til et gennemsnitligt klasseloft på hele institutionen, over alle år og på tværs af uddannelsestyper.
2. Opblødning af bindingerne for oprettelse af ”papegøjeklasser”.
3. Afskaffelse af krav om frivillig undervisning, talentarbejde m.m.
4. Muliggør undervisning på tværs af niveauer.
5. Afskaffelse af skolernes forpligtelse til at oprette valgfag, hvis et bestemt antal studerende ønsker det.
6. Afskaffelse af skolernes forpligtelse til at udbyde særlige studieretninger.
7. Afskaffelse af skolernes forpligtelse til særlige udbud i de forpligtende samarbejder.
8. Opblødning af tidsrammerne for elevtid og uddannelsestid.

Nationale kvalitetskriterier og lokal frihed

Danske Gymnasier anerkender, at Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling som ansvarlig myndighed har behov for at opsætte nationale kriterier for uddannelses kvalitet. Men det må fortsat være gymnasialedelsernes opgave at fastsætte rammerne for opfyldelsen af sådanne overordnede kvalitetskriterier.

Dokumentation af kvalitet

Et oplagt kvalitetskriterie er, at gymnasierne kan dokumentere et systematisk

arbejde med kvalitet. Dermed undgår man, at ministerielle styrings- og tilsynstiltag udvikler sig til bureaukratiske kontrolsystemer, som modarbejder skolernes ledelser i at prioritere lokale indsatsområder ud fra lokale behov. Danske Gymnasier ser ikke noget behov for at udvide rækken af de nationale kvalitetsindikatorer, som allerede findes ift. overgangsfrekvens, løfteevne, trivsel og timetal. Der er behov for, at skolerne kan fastsætte lokale mål for, hvordan uddannelseskvaliteten hæves i deres områder.

Kvalitetsudvikling med fokus på individet

Danske Gymnasier ser et potentiale såvel som et behov for, at kvalitetsarbejdet rykker tættere på den enkelte elevs udvikling gennem systematisk brug af data, dokumentation, feedback og selvevaluering. Organiseringen af det almene gymnasium – både hf og stx – er kendetegnet ved en stor grad af kontinuitet i arbejdet med den enkelte elevs udvikling. Både i klassefællesskabet, det faglige arbejde og lærer-elevrelationen. Det giver gymnasierne unikke muligheder for at lave en målrettet og koordineret indsats for at understøtte den enkelte elevs udvikling. Ikke mindst eftersom der er rig tradition for, at dette arbejde bliver koordineret i de tværgående indsatser. Gymnasierne har en stærk tradition for at kvalitetsudvikle med udgangspunkt i den enkelte elev og dennes studiekompetence.

DANSKE GYMNASIER ANBEFALER

- Bindinger i stx- og tilskudsbekendtgørelser fjernes. Det er den enkelte leders ansvar, at arbejdet organiseres med bedst muligt kvalitetsoutput.
- Arbejdet med kvalitet skal tage afsæt i lokale prioriteringer og behov. Det er en naturlig del af gymnasialedelsernes opgave at forankre kvalitetsudvikling og kvalitetsarbejde på den enkelte skole.
- Det skal være den enkelte skoles ansvar at prioritere og dokumentere arbejdet med kvalitet. Dette gøres med udgangspunkt i overordnede og ministerielt definerede kvalitetskriterier.
- Den enkelte skoles kvalitetsarbejde skal tage udgangspunkt i gymnasiets kerneopgave - dvs. den enkelte elevs udvikling og dennes generelle studiekompetence.

**DANSKE
GYMNASIER**

Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

danskegymnasier.dk
mail@danskegymnasier.dk

+45 3318 8260

@danskegymnasier